



Strategi 2009 - 2011

– vision och övergripande mål

Kalmar läns museum
Jenny Nyströms stiftelse

Fastställd av styrelsen för Kalmar läns museum den 17 december 2008

Innehåll

Inledning	3	
Sammanfattning	4	
Ett processinriktat arbetssätt	4	
Länsmuseernas samhällsuppdrag		6
Kortfattad omvärldsanalys	6	
Swot-analys	9	
Övriga styrdokument som grund för museets verksamhet	10	
KML:s vision och verksamhetsidé	11	
Fokusområden – med motivering och övergripande mål		12
Lyfta fram den lokala/regionala historien och mångfalden	12	
Samarbete, nätverk och delaktighet	12	
K-märkt tillväxt	13	
Bygga upp kunskap	13	
Berätta, lära och göra tillgängligt		14
Förvalta och vårda		14
Göra museet till ett angeläget besöksmål		15
Att synas utåt	15	
En serviceinriktad och kompetent organisation	16	
Jenny Nyström och Curt Stoopendaals stiftelse		17
Statliga mål för kulturpolitiken	18	
Agenda kulturarv		

Inledning

Den här presenterade strategin är ett styrdokument för läns museets verksamhet under treårsperioden 2009 – 2011. Strategin syftar till att förtydliga och fokusera museets inre arbete och den ska också ligga till grund för ökad målklarhet och helhetssyn inom museet. Strategin utgör en revidering av den tidigare strategin för 2005-08 utifrån omvärldsförändringar och andra förändringar som påverkar verksamheten.

I strategin ingår en vision för museets verksamhet och en verksamhetsidé parad med fokusområden och övergripande mål för de tre närmaste åren inom varje fokusområde. Strategin kompletteras sedan med en årlig verksamhetsplan med verksamhetsmål som står i samklang med fokusområdena.

Strategin ska även mötas med kompetensutveckling och årliga mål ställs upp för varje medarbetare som följs upp kontinuerligt.

Strategiarbetet är förankrat inom styrelsen och bygger i övrigt på den process som gjordes inom Agenda Kulturarv och som var väl förankrad hos externa parter som Regionförbundet, Hembygdsförbundet och länsstyrelsen.

Resursmässigt är utgångspunkten att läns museets fasta anslag inte kommer att öka. Uppdragsverksamhet och externa medel av olika slag från fonder, projektpotter och dylikt kommer även fortsättningsvis att vara viktiga finansieringskällor. Ett mål är också att fortsatt öka intäkterna av entréer.

Sammanfattning av läns museets mål för perioden 2009 – 2011

Kalmar läns museums verksamhet kan sammanfattas i de två satserna - att *vidga perspektiven på samtiden* och att *berika livsmiljön*. En förutsättning är att verksamheten utgår från människornas egna behov av att förstå sin då-, sam- och framtid och att nyttja sin livsmiljö på ett konstruktivt och hållbart sätt. I detta ska läns museet vara en självklar resurs.

Kalmar läns museum har två "ben" att stå på, dels verksamheten i huset, dels verksamheten ute i länet. Ledstjärnor för vårt arbete är det ökande historieintresset i samhället, vikten av ett öppet förhållningssätt med extern samverkan och att bjuda in till aktivt deltagande och inflytande i vår verksamhet, den digitala utvecklingens möjligheter, betydelsen av att aktivt jobba med mångfaldsfrågor, ett fortsatt internationellt och interkulturellt samarbete, utveckling av det kulturella entreprenörskapet för att kunna möta en hårdnande konkurrens och att verka för en fysisk hållbar utveckling.

Kalmar läns museums arbetssätt är processororienterat. Det betyder att regelbundna avstämningar och utvärderingar sker i syfte att ge plats åt revideringar, omprioriteringar och förbättringar, allt i syfte att nå de formulerade målen för verksamheten.

Länsmuseets prioriterade målgrupper är skolan, den historieintresserade allmänheten, besöksnäringen och fastighetsägare och exploatörer av olika slag.

Länsmuseets nio fokusområden är:

Lyfta fram den lokala historien och mångfalden:

Människors delaktighet i och förståelse för sin lokala historia och mångfaldsaspekten på kulturhistorien är vägledande.

Samarbete, nätverk och delaktighet

Samverkan genom att öppna för länsbornas inflytande i vår verksamhet och genom att samarbeta med andra institutioner, organisationer och civilsamhället. Vårt internationellt arbete fortsätter.

K-märkt tillväxt

Utveckla metoder att ta tillvara kulturmiljön som resurs för lokal och regional utveckling och besöksnäring.

Bygga upp kunskap

Kunskapsuppbyggnad för fördjupad förståelse av och tillgång till kulturarvet.

Berätta, lära och göra tillgängligt

Berättelser om kulturarvet utgår från människan och hennes tankesätt i utställningar, program, tidsresor mm. Museets webbaserade plattform utvecklas.

Förvalta och vårda

Att förvalta kulturarvet är väsentligt för att skapa ett långsiktigt hållbart samhälle där länsmuseets minnesfunktion är central.

Göra museet till ett angeläget besöksmål

Målet är att väsentligt öka läns museets besöksantal genom helhetstänkande, samhällsrelevans och aktivt deltagande.

Att synas utåt

Att arbeta publikstrategiskt, finnas med i positiva sammanhang och vara en aktör i det offentliga samtalet kring samhällsfrågor med aktualitet.

En serviceinriktad och kompetent organisation

Museets personal ska vara serviceinriktad, utåtriktad, kunnig, professionell och engagerad.

Ett processorienterat arbetssätt

Strategin tar sikte på ett tillstånd som ska råda vid utgången av 2011. Verksamheten kommer successivt att utvecklas i denna riktning genom att vi använder ett processorienterat arbetssätt som inbegriper flera avstämningstillfällen. På så sätt kan strategin och de planerade åtgärderna revideras, omprioriteras och förbättras under arbetets gång. Hur strategin förhåller sig till övriga delar av museets verksamhetsplaneringen framgår av illustrationen nedan.

Länsmuseets samhällsuppdrag

Länsmuseet ingår i den statsunderstödda nationella kulturella infrastrukturen och har ett särskilt ansvar att tillförsäkra att det finns kvalificerad kulturarvsexpertis och en mångsidig kulturmiljövård och museiverksamhet som är tillgänglig för medborgarna i hela Kalmar län.

Genom rollen som regionalt resurs- och kunskapscentrum för kulturarvsfrågor kan länsmuseet också vara en viktig och naturlig part i det regionala utvecklingsarbetet.

Museet arbetar med skiftande uttrycksformer – utställningar, program, publikationer, kurser, visningar, tidsresor och rollspel – och med skiftande material – kulturmiljöer, föremål, fotografier och arkivalier och med olika ekonomiska medel – offentliga anslag, projekt och en stor uppdragsverksamhet.

Museets verksamhet kan sammanfattas i de två satserna - att *vidga perspektiven på samtiden* och att *berika livsmiljön*. Att vidga perspektiven på samtiden innebär att, för att förstå dagens samhälle och den enskilda människan sin roll i det, måste man känna till den historia som har lett fram till dagens situation. På museerna kan vi ge människor verktyg att sätta sig själva i perspektiv. Vi kan ge kulturella och historiska förklaringar på både existentiella och samhällseliga frågor och presentera olika historiebilder. Det är en del av det demokratiska samhället. Museiverksamheten ska vara en arena för reflektion och samtidsanalys och för framtidsdebatt.

Att berika livsmiljön är att ge historien en plats i vardagen. En god livsmiljö med historiskt djup handlar om att bevara begripliga miljöer i såväl tätorter som på landsbygden, där man kan möta en blandning av spår från olika tider. Berättelserna om människorna som levde och verkade där ger mening och förståelse. Det bidrar till att skapa trygghet, identitet och en känsla av hemmahörighet.

Museet har två tydliga ben att stå på, dels verksamheten i huset med inriktning på utställningar och programverksamhet av olika slag, föremålssamlingar, arkiv och bibliotek, dels verksamheten ute i länet som innefattar, kulturmiljöpedagogik, byggnadsvård och arkeologi. Ca hälften av museets 70 anställda har sitt arbete förlagt i länsverksamheten.

Museet finansieras genom anslag, uppdragsverksamhet, projektmedel, sponsorinsatser och egna intäkter från entréer. De fasta anslagen från Regionförbundet och Kalmar kommun utgör ca en femtedel av omsättningen, lite drygt det får museet från staten, främst i form av olika sorters anställningsstöd. Resterande ca 50 procent är ”egna” intäkter, vilket gör Kalmar läns museum till ett av de offentligt understödda museerna med högst egenfinansiering.

Museet riktar sig till en bred skala målgrupper – den historieintresserade allmänheten, hembygdsrörelsen, besöksnäringen, kommunerna (skolan, kulturförvaltningar, byggnadsnämnder, exploateringskontor), församlingar/stiften, företag mm. Det är både en styrka och en svaghet att målgrupperna är så många och skiftande. Olika enheter har sina specifika målgrupper och beaktar det i sin verksamhetsplanering. Målgrupperna varierar under specifika tidsintervaller och ambitionen är att nå så många som möjligt över tiden.

Kortfattad omvärldsanalys

Historieintresset i samhället

Det finns ett antal omvärldsfaktorer som starkt påverkar eller kommer att påverka museet inom en snar framtid. En är det fortsatt stora och ökande intresset för historia, då särskilt lokal historia. Det yttrar sig genom att media intresserar sig, att ungdomar är bildar livegrupper, att hembygdsrörelsen är stor och växande, att släktforskning blivit en folkrörelse som medför att de aktiva kontinuerligt vidgar sina perspektiv. Den lokala historien brukar röna det största intresset och engagemanget. Att förstå sina rötter skapar trygghet och hjälper till att ge perspektiv på världen runt omkring.

När kultur- och fritidsvaneundersökningen gjordes i Kalmar län 2003 skickades det med en fråga om människor är intresserade av ta aktiv del av sitt kulturarv. 75 procent svarade ja på den frågan. Riksantikvarieämbetet gjorde en liknande, men större, undersökning genom SCB samma år, som också visade ett mycket starkt intresse ute bland befolkningen i landet för kulturarvsfrågor, ex 52 procent angav att kulturmiljön och kulturutbudet har stor betydelse för val av semesterort och 45 procent vid val av bostadsort. 83 procent av TV-tittarna följer TV-program om historia. 35 000 kalmarlänsbor är betalande medlemmar i en hembygdsförening.

TV 4 har tagit till sig historieintresset och gör sin största satsning hittills i en produktion tillsammans med Nordstedts bokförlag om Sveriges historia. Det kommer att bli ett femtontal populära program i TV under 2010, med Martin Timell som programledare.

Historieämnet har också återinförts som obligatoriskt ämne i gymnasiet. I verksamheten ”Skapande skola” finns en ny möjlighet till samverkan med skolan om kultur/kulturarv och historia.

Den digitala utvecklingen

Internet och webben utvecklas ständigt och det är viktigt att hänga med, annars hamnar man ohjälpligt på efterkälken. En aktuell och intressant hemsida är ett måste. Den ska innehålla information och fördjupning och där ska man kunna ta del av det som finns i

museernas samlingar, arkiv och bibliotek. Det förväntas idag. En samordning på nationell nivå pågår avseende samsökning i museernas databaser. Även inom utställningsverksamheten kan digital teknik tillföra mycket vad gäller upplevelsen och förståelsen av en utställning. Ljud, ljus, rörliga bilder mm förhöjer det man vill säga.

Uppmärksamma mångfalden

Sverige är ett mångkulturellt samhälle. Jämställdhet och allas lika värde oberoende av klass, generation, funktionshinder, kön eller etnicitet är något vi som offentlig institution förväntas reflektera över och förhålla oss till i vårt dagliga arbete. Allas kulturarv ska rymmas i Sveriges museer och museerna ska vara tillgängliga för alla. Den främlingsfientlighet som växer fram här och var har museer verktyg för att motverka genom att erbjuda de historiska och kulturella perspektiven. Därför kan museer också spela roll i integrationsprocesser om man arbetar aktivt med dem.

Internationellt och interkulturellt samarbete

Vi lever i en global värld. De internationella kontakterna blir fler och fler och Internet och webben gör det enkelt att ha kontakter ”world wide”. Regeringen säger sig vilja satsa på internationellt samarbete inom kultursektorn även om man ännu inte avsatt medel för ändamålet, men det finns möjligheter och de vidgas. Vänortssamarbete kan helfinansieras med SALA-IDA-medel, vilket läns museet haft stor glädje av. Även EU verkar ha börjat inse att kultur kan vara den murbräcka som kan bryta ner mentala gränser och få människor att börja samagera.

Samverkan är annars ett honnörsord i dagens kultursverige och nya möjligheter håller på öppnas för samverkan med andra sektorer – kommunerna, skolan, hälsa, företag mm. I länet finns en livaktig hembygdsrörelse och goda läns kulturinstitutioner som man kan samarbeta med och skapa allianser.

Hårdnande konkurrens

En sida av det ökande intresset för historia är det ökande intresset för upplevelser. När vi människor har våra basbehov tillgodosedda och får tid över, vill vi använda den för ökad livskvalitet. Det får vi genom den fysiska miljön runt om oss, genom inredning av våra hem och genom aktiviteter i vardagen och på vår semester. Besöksnäringen uppfattar en stor efterfrågan på upplevelser och de ska vara kvalitativt bra och autentiska. Men det finns ett stort evenemangsutbud i länet och många aktörer på ”upplevelsemarknaden” som vi konkurrerar med om besökare.

Konkurrensen hårdnar också om uppdrag inom arkeologin och byggnadsvården. Uppdragen läggs ut på anbud nationellt och arkeologi- och arkitektkontor i storstäderna kan hålla en bredd i sin kompetensbas som är svår att uppnå regionalt/lokalt. Ur kulturpolitisk synvinkel är detta ett problem eftersom avsikten länge varit att det ska finnas hög kompetens inom kulturarvssektorn i hela landet och inte enbart i storstäderna. I dagsläget är större delen av läns museernas arkeologiska och byggnadsvårdsverksamheter uppdragsfinansierade.

Hållbar utveckling

De allt överskuggande negativa globala samhällsfrågorna idag är bl a miljöförstöringen, klimathotet, krigen, kvinnoförtryck, fattigdom och människors olika villkor på global nivå. Allt detta hotar den långsiktigt hållbara utvecklingen. Men det finns också starka krafter som verkar för att ändra kursen och många steg tas för att motverka de negativa krafterna. Som offentlig kulturinstitution ska vi vara en aktör i det offentliga samtalet kring denna typ av aktuella framtidsfrågor, både på global och mer näraliggande nivå.

Kulturutredning, länsstrategi och regionförstoring

Den pågående Kulturutredningen kommer att få konsekvenser som idag är svåra att få grepp om. Klart är att synen på vad som är kultur kommer att breddas och fler samhällsområden och verksamhetsfält kommer att omfattas. Därför blir den strategi för kulturen som verktyg för utveckling som Regionförbundet avser att arbeta med det närmaste året mycket viktig. Vi kommer inom en snar framtid också sannolikt att ha en annan administrativ indelning av länen och får då samverka med andra läns museer på ett nytt sätt. Kulturutredningen kommer att få genomslag tidigast 2011 och regionförstöringen först 2014.

Det samhällsekonomiska läget

I och med den finansiella kris som världen just nu drabbats av uppstår stora ekonomiska problem. I Kalmar län har vi dessutom sedan tidigare en minskande och åldrande befolkning. Konkurrensen om de offentliga medlen blir därför stor, kombinerat med en nedgång i den privata sektorn. Detta kan drabba läns museet svårt som har små anslag och ett beroende av uppdragsverksamhet.

Swot-analys

Styrkor

Vi har:

- breda kunskaper om kulturarvet
- rollen att vara länets kompetenscentrum för kulturarvet
- ett starkt varumärke – en känd och välrenommerad kulturinstitution
- levererar upplevelser
- verksamhet i hela länet
- omfattande nätverk i länet, nationellt och internationellt
- tillgänglighet/mötesplats/långa öppettider
- tillgänglighet för människor med funktionshinder
- en tydlig ledningsstruktur
- ett långsiktigt perspektiv i vårt arbete
- entreprenörskap
- bra sponsorkontakter - Kronan
- tvingats bli bra på samverkan och sponsorkontakter

Svagheter

Vi har också:

- ett splittrat/otydligt varumärke
- en bräcklig ekonomi med dålig likviditet
- en komplicerad ekonomisk hantering med olika sorters finansieringskällor

- en stressande ekonomisk press och ökade krav på egenfinansiering
- intern konkurrens om resurser
- otillfredsställande balans mellan uppdraget och våra resurser
- bristande möjlighet att fritt rekrytera kompetent personal,
- brist på resurser för reception, IT, ekonomi, adm/personalhandläggning
- ett otydligt ägarskap i form av en stiftelse.

Möjligheter

Stort intresse för kulturarvet och historia (TV 4)

Människors behov av äkta upplevelser

Sveriges tredje största besökslän

Kulturarvets betydelse för den regionala utvecklingen

Vår roll som aktörer inom besöksnäringen

Kalmar läns strategi för utveckling och kultur

Skolkulturstrategi för länet

Kulturarvsstrategi för Kalmar län

Internet och den digitala utvecklingen

Inomsektoriell samverkan, nätverksbyggande inom och utom länet (Småland, Sydsverige)

Sektorövergripande allianser med otraditionella aktörer

Internationellt samarbete

Varumärkesprofilering

Kultur - hälsa

Mer omvärldsanalys

Kommunicera till allmänhet och politiken om vår ekonomiska betydelse i samhället.

Hot

Kalmar län är en strukturellt svag del av Sverige med en minskande befolkning.

Vi tas inte på allvar som aktör i besöksnäringen, utan hamnar strikt i kulturfacket.

Otydlighet i vad regionen vill med kulturinstitutionerna.

Tuff konkurrens om besökare genom ett stort utbud av kulturarrangemang.

Tuff konkurrens om uppdrag inom arkeologi och byggnadsvård som kan slå ut oss.

Finanskrisen (bortfall av sponsring, stillastående byggmarknad, lägre skatteintäkter).

Brist på medel för utvecklingsinsatser i museiverksamheten.

Dålig möjlighet att rekrytera spetskompetens och att kontinuerligt kompetensutveckla personalen.

KLT-avtalet upphör.

Övergripande styrdokument som grund för museets verksamhet

Länsmuseets verksamhet styrs av ett antal måldokument - stiftelsesdokumentet från 1976, de övergripande nationella målen för kulturpolitiken och kulturmiljön, vår överenskommelse med Regionförbundet i Kalmar län och även det analys- och strategiarbete som gjordes inom projektet Agenda kulturarv. Se bilagor s 17- 18.

Grunden för läns museets verksamhet är att vi har ett särskilt ansvar för att tillförsäkra regionen tillgång till kvalificerad kulturarvsexpertis som är tillgänglig för medborgarna i länets alla kommuner. Genom rollen som regionalt resurs- och kunskapscentrum ska vi också vara en naturlig part i det regionala utvecklingsarbetet.

Regeringens mål för kulturlivet

Riksdagen har antagit ett antal mål för kulturen och kulturarvssektorn. Kalmar läns museum har dessa mål som en utgångspunkt. Till dem har regeringen satt upp ett antal övergripande verksamhetsmål - att ett barn-, jämställdhets-, mångfalds-, internationellt samt interkulturellt perspektiv ska integreras i all statligt stödd kulturverksamhet.

Överenskommelse med Regionförbundet i Kalmar län

Läns museet ska:

- Hålla sina samlingar och arkiv i god vård och tillgängliga för allmänheten.
- Bedriva kunskapsuppbyggnad inom sitt område.
- Arrangera utställnings- och programverksamhet om historia och kulturarv.
 - Producera vandringsutställningar eller andra aktiviteter för eller i samarbete med länets kommuner.
- Stärka intresset och kunskapen om kulturarvet genom pedagogisk verksamhet.
- Inom kulturarvsområdet bistå enskilda, föreningar, organisationer, kommuner, regionförbund, landsting och statliga myndigheter.

Enligt överenskommelsen med Regionförbundet ska verksamheten ska utvärderas efter följande mål:

- Regional spridning
- Antal besökare/deltagare i verksamheten
- Målgrupper
- Kvalitet – publikt intresse genom redaktionella artiklar i pressen
- Pedagogiska insatser
- Samarbetsprojekt

KLM:s vision

Kulturarv i vardagen - berikar och berör.

Läns museets verksamhetsidé

Vår verksamhetsidé är *att vidga perspektiven på samtiden och att berika livsmiljön.*

Att vidga perspektiven på samtiden

Genom att känna till sin historia får man insikt om var man står i dag och varför, för att därifrån kunna staka ut riktningen för framtiden.

Att berika livsmiljön

Att berika livsmiljön är att ge historien en plats i vardagen. Det handlar om att bevara begripliga och levande miljöer i såväl tätorter som på landsbygden, där man kan möta en blandning av spår från olika tider. Det bidrar till att skapa trygghet, identitet och en känsla av hemmahörighet.

Nio fokusområden

I strategin har vi definierat följande nio fokusområden:

- Lyfta fram den lokala/regionala historien och mångfalden
- Samarbete, nätverk och delaktighet
- K-märkt tillväxt
- Bygga upp kunskap
- Berätta, lära och göra tillgängligt
- Förvalta och vårda
- Göra museet intressant för besökare
- Att synas utåt
- En serviceinriktad och kompetent organisation

Fokusområden och övergripande mål för 2009 - 2011

En förklarande text finns för vart och ett av fokusområdena, som delvis har hämtats ur vårt regionala Agenda kulturarv dokument. Till vart och ett av dessa fokusområden har vi definierat övergripande mål som anger hur vi ska arbeta under treårsperioden.

Lyfta fram den lokala historien och mångfalden

Den lokala historien, kulturarvet i den egna hembygden, är den första kontakten varje människa får med det vi kallar kulturarv. Det lokala kulturarvet brukar också skapa det största intresset och engagemanget. Att förstå sin bakgrund skapar trygghet och hjälper till att ge perspektiv på världen runt omkring. Betydelsen av en plats kan inte underskattas. I förståelsen för en specifik plats historia kan människor bindas samman. Vad har hänt här? Vilka var inblandade? Hur var det? Hur tänkte man? Kan det betyda något idag?

I dagens samhälle är rörligheten bland befolkningen omfattande och behovet av integration och nya rötter är stort. Oberoende av klass, generation, kön eller etnicitet ska man i läns museets verksamhet finna inspiration för samtal kring samhällsgemenskapens ständiga omvandling.

Övergripande mål 2009-11:

- Ge människor i samtliga kommuner, i första hand barn och ungdomar, möjlighet till delaktighet i sin lokala historia.
- Mångfaldsaspekten på kulturhistorien ska finnas som en grundklang i alla museets verksamheter. Samverkansprojekt kring demokrati-, mångfalds- och integrationsfrågor genomförs med externa parter.

Samarbete, nätverk och delaktighet

Många människor arbetar med kulturarvet på flera olika sätt. Det finns hjärtefrågor och specialintressen, såväl som olika roller och ansvar. Detta skapar en variation som garanterar att kulturarvet har bredd och djup. Samarbete innebär också att man lär av varandra, utbyter åsikter och söker lösningar gemensamt. Det leder också till att resurser och kunskaper utnyttjas bättre. Att samarbeta är också ett sätt att nå ut och beröra fler människor. Det behövs mötesplatser där kontakter kan knytas. En del av mötena kan ske virtuellt, via Internet, men viktigast är ändå de ”riktiga” mötena mellan människor. Detta gäller även det nationella och internationella arbetet. Vi ska fortsätta arbeta med kunskaps- och erfarenhetsutbyte med kulturinstitutioner runt Östersjön, i Europa i övrigt och även utanför Europa.

Övergripande mål 2009-11:

- Öppna för länsbornas delaktighet och *inflytande* i vår verksamhet genom samverkan i projekt, utställningar, program, intervjuer och dokumentation, kunskapsförmedling m.m.
- Genom samverkan med andra expertområden, institutioner, myndigheter och föreningar verka för att kulturarvets värden tas tillvara. Samverkan med kommunerna är prioriterad och ett möte med respektive kommuners kommunledningar ska genomföras under perioden. Samverkansavtal inom uppdragsarkeologin i södra Sverige ”MARK”.
- Internationellt samarbete med bl a Turkiet, Sydafrika och Finland och i ”Bridging Ages”, för kunskapsutbyte, metodutvecklingsfrågor och att delge expertkunnande.
- Upprätta samarbetsavtal med hälften av länets kommuner angående kulturmiljökompetens och insatser för skolan, med Sydsveriges museer angående uppdragsarkeologi, med Sveriges hembygdsförbund om samverkan med Utvecklingscentrum för kulturmiljöpedagogik och med Sydostregionen angående en kulturarvsportal.

K-märkt tillväxt

Kulturen har ett viktigt värde för varje individ som nyttjar den, som en konkurrensfördel för regionen och som en självständig tillväxtskapande faktor. Att ett rikt kulturliv bidrar till ett livaktigt näringsliv är ett känt faktum. Kulturen som bransch har betydelse för den regionala tillväxten också genom att stärka det turistiska utbudet. Kulturarvet har en stor potential som resurs för att utveckla besöksmål och upplevelseaktiviteter.

Genom att ta tillvara och lyfta fram kulturarvskvaliteter i boendeoråden och kulturlandskap skapas goda livsmiljöer med ett historiskt djup. Genom människors engagemang i både arbetet med den fysiska miljön och med det immateriella kulturarvet på en ort startas kreativa processer och platsen kan genom det få god image, med inflyttning som följd.

Kalmar läns museums roll ur ett regionalt utvecklingsperspektiv är att vara ett regionalt resurscentrum som samverkar med andra aktörer i samhället, erbjuder ett rikt utbud av kulturella aktiviteter och upplevelser och utvecklar kulturturistiska besöksmål.

Övergripande mål 2009-11:

- Utveckla kulturmiljön som en resurs i regional utveckling, besöksnäring och attraktionskraft genom byggnadsvårdsdialogen och att delta i samhällsplaneringen.

- Länsmuseet med Kronan ska utvecklas till ett kulturturistiskt föredöme med höjda besökstal. Genom angelägna utställningar och program som berör människor bidrar vi till en ökad livskvalitet och bättre livsmiljö för regionens invånare.
- Målmedveten marknadsföring av och satsning på läns museets tillväxtskapande varumärken Kronan, Jenny Nyström, museet självt, ATH och Eketorp.
- Utveckla bruket av kulturmiljöer genom levandegörande med tidsresor.
- Kronobäckprojektet avslutas med att ett mindre ekomuseum byggs.
- Arbetet fortsätter att utveckla Eketorp som ett föredömligt kulturhistoriskt besöksmål.
- Industriminnesprojektet leder till konkreta resultat i minst fyra kommuner.

Bygga upp kunskap

För att förvalta och utveckla kulturarv behövs kunskap. Varje del av vårt kulturarv bär på sin historia – sin berättelse- och det är den som motiverar att det bevaras. Det är också genom kunskapen man kan få de historiska perspektiven och förståelsen för sina rötter. Därför är det särskilt viktigt att ständigt ställa frågor till det förflutna och bygga upp ny kunskap. Det kan ske bland annat genom arkeologiska undersökningar, inventering, dokumentation, intervjuer och sammanställningar av arkivmaterial. Det kan också innebära praktiskt arbete där man lär sig ett handlag, en färdighet som inte kan läras in i teorin, t.ex. att segla en medeltida båt eller färga tyg. Det är viktigt att ha i minnet att kulturarv skapas - somligt lyfts fram, annat glöms bort. Historien används för olika syften under olika tider. Kulturarvet är en i tid och rum föränderlig helhet som är sammansatt av en mångfald av kulturinslag av olika ålder och härkomst.

Övergripande mål 2009-11:

- **Vetenskapliga undersökningar genomförs inom arkeologi, marinarkeologi och Kronans vrakplats, kulturmiljöpedagogik och inom etnologi. Nära kontakt med universitet/högskola.**
- **Avsluta avrapporteringen av äldre undersökningar.**
- Fortlöpande research kring utvalda lokala platser inför samarbetsprojekt med skolan.
- Ett arkeologiskt forskningsprogram ska vara framtaget.
- En strategi för museets kunskapsuppbyggnad ska formuleras.

Berätta, lära och göra tillgängligt

Att hålla kunskap om historien vid liv och diskutera det förflutna är grunden för att kunna vidga perspektiven på samtiden och åstadkomma en god livsmiljö med historiskt djup. Kunskapen om vad som hänt i historien och hur människor har tänkt och levat i gången tid hjälper nutidsmänniskan att förstå även sig själv och sin samtid. Det är inte minst viktigt för barn och ungdomar. Genom historisk undervisning, exempelvis i form av upplevelsedagar och tidsresor med möjlighet att prova på äldre tiders hantverk ökar möjligheterna att förstå hur livsvillkoren sett ut tidigare, hur människorna tänkte och vilka värderingar de hade.

Berättelser om det förflutna kan finnas i många olika sammanhang, förutom i det vardagliga samtalet i hemmen och på våra arbetsplatser. De kan finnas i en utställning och också i landskapet som kulturstigar och skyltar. För mer fördjupad kunskap krävs föredrag, kurser eller böcker. För

att göra kunskap och berättelser tillgängliga för många är Internet och andra media viktiga verktyg.

Övergripande mål 2009-11:

- Berättelserna om länets kulturarv förmedlas genom utställningar, visningar, program, tidsresor, rollspel och föredrag.
- Utveckla vår digitala plattform med hemsidan som en besöksplats på nätet.
- Register över arkivet digitaliseras och görs tillgängligt över Internet.
- Museets föremålssamlingar ska vara sökbara och förståeliga på Internet.
- Rapporter och dokumentationsmaterial/kunskapsunderlag läggs ut på Internet.
- Kulturarvsportal Kalmar län utvecklas och integreras i Regionhistoriskt centrum Sydost.
- Tillgängligheten ökas genom att i museets publika utrymmen görs mer tillåtande.

Förvalta och vårda

Många arbetar dagligen med att förvalta och vårda kulturarv. Det kan vara fastighetsägare som underhåller sina hus, lantbrukare som hävdar markerna, hembygdsföreningar som samlar in lokala berättelser, minnen, traditioner och kunskaper från förr och visar sina hembygdsgårdar eller kyrkans församlingar som vårdar månghundraåriga byggnader, föremål och traditioner. Det arbete som görs runt om i samhället berikar våra boendemiljöer och vår livsmiljö. Att förvalta kulturarvet är också väsentligt för att skapa ett ur både ekologiskt och socialt perspektiv långsiktigt hållbart samhälle.

Till förvaltningen av kulturarvet hör att museet har ändamålsenliga lokaler för förvaring av föremålssamlingar och arkivdokument, fotografier, böcker mm. Det är viktigt både för att de inte ska förstöras och för tillgänglighetens skull. Här finns tyvärr problem som vi länge försökt att finna en lösning på.

Övergripande mål 2009-11:

- Fortsatt rådgivning och information till allmänheten och andra förvaltare för att öka intresset och kunskapen om hur kulturarvet (bebyggelsemiljöer, föremål, arkivalier) vårdas. Tillgänglighet och digitalisering! Projektet "Byggnadsvårdsdialogen" genomförs.
- Vård av museets samlingar och ändamålsenliga magasinslokaler för dem.
- En insamlings- och gallringspolicy upprättas inkl en fyndstrategi.
- Konserveringsinsatser av kyrkligt metall- och textilmaterial och av arkeologisk- och marinarkeologiskt material, med inriktning på Kronan.

Göra museet till ett angeläget besöksmål

Ett prioriterat mål sedan länge är att successivt få ett väsentligt ökat besöksantal till museet. Det behövs av den dubbla anledningen att vi behöver nå ut med vad vi har att erbjuda och känna att det berör människor, men också för att stabilisera vår ekonomi. För att uppnå detta ska vi jobba på flera fronter, med utställningar, kringaktiviteter, specialerbjudanden och marknadsföring bl a. Kronanutställningen är vårt starkaste varumärke. Samarbeten ska generera extra medel till utställningar.

Övergripande mål 2009-11:

- Kronanutställningen utvecklas vad gäller tillgänglighet och publikvänlighet för besökarna, särskilt barn och unga. En långsiktig plan görs.
- Tillfälliga samhällsrelevanta utställningar och program med anknytning till länets kulturarv produceras, utifrån ett koncept av helhetstänkande, interaktivitet och aktualitet.
- Skapa fler anledningar till ett museibesök genom att erbjuda nyheter.
- Öka angelägenhetsgraden av museet som mötesplats och besöksmål för såväl turister som för barn och unga inom länets skolor. Utgå från besökarens behov och önskemål.
- Göra målgrupps- och konkurrensanalyser och arbeta publikstrategiskt med alla utställningar. Öka vår omvärldsspaning.
- Arbeta med brandskyddet för att kunna möta ett ökat antal besökare.

Att synas utåt

För att synas utåt måste man i dagens mediavärld ständigt kommunicera att man finns och vad man står för. Man måste också framstå som intressant för att vinna respons. Det behövs göras en insats för att förändra bilden av museet som något dammigt och statiskt och låta den nya bilden av ett aktivt museum i ständig förändring få genomslag. Alla som arbetar på museet är förmedlare/kommunikatörer. En bättre och mer effektiv marknadsföring är en viktig framtidsfråga för oss. Vi ska också finnas på webben, som är ungdomars spelplats.

Övergripande mål 2009-11:

- Arbeta publikstrategiskt genom olika medier, dels för att skapa uppmärksamhet åt vår verksamhet och dels sprida resultatet av vårt arbete till allmänheten. Vara med i minst fyra TV –produktioner per år. Satsa på verksamheter med, i medialt avseende, stor genomslagskraft.
- Finnas med i positiva sammanhang. Välja goda samarbetspartners som också kan fungera som våra ambassadörer. Öka vår förankring och betydelse i samhället genom lobbying och public relations i olika sammanhang och på så vis stärka tilliten till vårt varumärke.
- Vara en aktör i det offentliga samtalet kring aktuella samhällsfrågor.
- Utveckla en uppseendeväckande hemsida.
- Genomföra en kampanj för att öka länsinvånarnas kännedom att museet finns och vad det står för.
- Genomföra en undersökning av länsinnevånarnas kunskap om och förväntningar på läns museet.

En serviceinriktad och kompetent organisation

Det är angeläget för oss som kunskapsinstitution att öka fokus på kompetensfrågorna. Vi behöver kontinuerligt utveckla våra ämneskunskaper. Det sker i stor utsträckning i det dagliga arbetet, men det kan vara aktuellt med särskilda insatser, bl a inom IT och datautbildningar, ledarskapsutveckling, bemötandeutbildning och ämnesinriktad utbildning om länets kulturarv. Det kan även göras genom ”benchmarking”.

Vi vill också vara serviceinriktade, utåtriktade, kunniga, professionella och engagerade. Det är därför viktigt att alla medarbetare är motiverade och engagerade så att vi både utåt och inåt fungerar som ett professionellt serviceföretag.

Övergripande mål 2009-11:

- Alltid sätta besökaren, eller uppdragsverksamhetens kunder, i centrum och anpassa vår service och vårt bemötande utifrån deras behov och önskemål. Ett professionellt och serviceinriktat förhållningssätt i alla sammanhang.
- Strategisk, marknadsmässig rekrytering av adekvat och kompetent personal.
- Hela personalen ska delta i kompetensutvecklingsprojektet medarbetarskap/ledarskap.
- Stödja medarbetarnas ambitioner till fördjupade akademiska studier i enlighet med vår policy och för att stärka vår konkurrenskraft. Två högre examina, två fil kand och två fil mag i museipedagogik slutförs under perioden.
- Sträva efter ett enhetsövergripande samarbete inom museet för att poola kompetenser och pröva personalbyte mellan enheterna.
- En ekonomi i balans, ett bättre likviditetsflöde och förbättrat faktureringsflöde.
- Större delen av medarbetare använder ekonomi/tidsredovisningsprogrammet Pyramid.
- Ett kvalitetsredovisningssystem och en miljöpolicy utarbetas.
- Förbättrat arbete med uppföljning och utvärdering i alla verksamheter.
- Medarbetare som trivs och har kul på jobbet.

Jenny Nyström och Curt Stoopendaals stiftelse - på tre års sikt

Jenny Nyströmsstiftelsens huvudsakliga mål är att främja vetenskaplig forskning med anknytning till Jenny Nyström och Curt Stoopendaals liv och konstnärliga produktioner och att förvalta efterlämnade inventarier och medel och att visa delar av Jenny Nyströms och Curt Stoopendaals verk i ett minnesrum/utställning på Kalmar läns museum. En stor del av arbetstiden åtgår till försäljning av användarrättigheter i samverkan med BUS, Bild och upphovsrätt i Sverige. Länsmuseet har upphovsrätten till hennes verk fram till 2017.

År 2002 ändrades förutsättningarna för arbetet med Jenny Nyström/Curt Stoopendaal stiftelsen när Nils Holgerssongården gick i konkurs och betydande inkomster för stiftelsen försvann.

Sekreterarskap och administration upprätthålls av Kalmar läns museums personal.

Övergripande mål 2009-11:

- Basutställningen om Jenny Nyström byggs om och anpassas till de pedagogiska visningarna.
- Säljorganisationen utvecklas och byggs ut efterhand om försäljningen går bra.
- Barnkammarboken I och II nytrycks.
- De digitala registren över samlingarna förfinas.
- Hemsidan utvecklas.

Bilaga - de statliga målen

De av regering och riksdag beslutade nationella målen för kulturpolitiken (prop. 1996/97:3)

- att värna yttrandefriheten och skapa reella förutsättningar för alla att använda den,
 - att verka för att alla får möjlighet till delaktighet i kulturlivet och till kulturupplevelser samt till eget skapande,
 - att främja kulturell mångfald, konstnärlig förnyelse och kvalitet och därigenom motverka kommersialismens negativa verkningar,
 - att ge kulturen förutsättningar att vara en dynamisk, utmanade och obunden kraft i samhället,
 - att bevara och bruka kulturarvet,
 - att främja bildningssträvandena samt
 - att främja internationellt kulturutbyte och möten mellan olika kulturer inom landet.

Det av regering och riksdag beslutade målen för den statliga kulturmiljöorganisationen är att

- bevara och förmedla kulturarvet
- stärka den lokala kulturella identiteten
- syfta till kontinuitet i utvecklingen av den yttre kulturmiljön
- möta hoten mot kulturmiljön samt

- bidra till att öka medvetenheten om estetiska värden och historiska sammanhang.

De av regering och riksdag beslutade målen för Statens kulturråd är att

- genom bidragsgivning, information, samverkan och andra åtgärder främja konstnärlig och kulturell förnyelse, främja kulturarvet och bruket av det inom konstarterna, folkbiblioteksväsendet och museerna samt vidga delaktigheten i kulturlivet och stimulera eget skapande,
- bidra till att utveckla samspelet mellan de statliga, regionala och kommunala insatserna i syfte att slå vakt om en nationell kulturpolitik, främja kulturell mångfald och geografiskt jämlik fördelning av kulturutbudet,
- verka för att kulturpolitiska aspekter på utvecklingen beaktas inom andra samhällsområden,
- främja kulturpolitisk utvecklingsverksamhet samt förbättra metoderna för uppföljning och utvärdering av kulturpolitiken i syfte att öka och sprida den samlade kunskapen inom kulturområdet.

Övergripande verksamhetsmål för Statens kulturråd

Ett jämställdhets- och mångfaldsperspektiv ska integreras i Statens kulturråds verksamhet.

Ett barnperspektiv skall integreras i Statens kulturråds verksamhet, bl.a. genom att barns och ungdomars möjlighet till inflytande och delaktighet ökar.

Internationellt och interkulturellt utbyte och samarbete ska öka och integreras i Statens kulturråds verksamhet.

Agenda kulturarvs nationella programförklaring

Under 2002 - 2004 genomfördes projektet Agenda kulturarv. Kulturarvssektorn genomlyste då sin verksamhet och värdegrund. En slutsats som drogs är att sektorn har två huvuduppgifter - den ena är *att vidga perspektiven på samtiden* och den andra är *att berika livsmiljön*. Kalmar läns museum har ställt sig bakom detta och även bakom de fyra ledorden som definierats för förnyelsearbetet; att sätta människors liv i centrum, att arbeta mitt i samhället, att bevara för att berätta och att ta ansvar för mångfalden. Att vi ställer oss bakom detta betyder att vi ska ha denna värdegrund som en utgångspunkt i vårt dagliga arbete. En kortfattad sammanfattning ur den nationella programförklaringen lyder:

Att vidga perspektiven på samtiden

Man måste känna till sin historia för att veta var man står och varför och för att därifrån kunna staka ut riktningen för framtiden.

Att berika livsmiljön

Att berika livsmiljön är att ge historien en plats i vardagen. Det handlar om att bevara begripliga och levande landskapsrum i såväl tätorter som på landsbygden, där man kan möta en blandning av spår från olika tider. Det bidrar till att skapa trygghet, identitet och en känsla av hemmahörighet.

För att utveckla kulturarvsarbetet i den angivna riktningen har *fyra ledord* för förnyelsearbetet formulerats;

- sätta människors liv i centrum
 - arbeta mitt i samhället
 - bevara för att berätta
 - ta ansvar för mångfalden.

Utifrån allt detta formulerade läns museet 2004 vision, verksamhetsidé, fokusområden och övergripande mål för verksamheten. Vision, verksamhetsidé och fokusområden står fast. De övergripande målen har reviderats i större omfattning.